

II. Dúfame, že zvládneme všetko – ak treba, aj vyliat' krv pre vieru

- **Cieľ:** Účastník katechézy vie vysvetliť výrazy kotva duše, pancier viery a prilba spásy vo vzťahu k nádeji. Chápe dôležitosť božskej čnosti nádeje v zmysle zamerania na cieľ. Oceňuje nádej ako kľúčový motív vernosti mučeníkov. Rozhoduje sa nasledovať Krista v nádeji, že všetko zvládne.
- **Kľúčové slová:** Nádej, prilba, pancier, kotva, mučeníctvo, nebo.
- **Pomôcky:** Pracovný list II.; Lekcionár IC; prezentácia.

Na sviatok svätého Justína (1. jún) sa v Liturgii hodín čítajú zápisy o jeho mučeníckej smrti. Keď ho prefekt Rustikus vyzve obetovať bohom, Justín odpovedá: „*Nik rozumný neklesne z nábožnosti do bezbožnosti.*“ Čo ho viedlo k takému vyhláseniu?

Pred vyše 30 rokmi vyšla v českom preklade kniha francúzskeho mnícha Jeronýma s názvom *Protože navždy trvá dlouho*. Je o zasvätenom živote. A o nádeji, že to „dlohu“ sa dá zvládnuť...

V dnešnej katechéze budeme uvažovať, ako sa pripraviť a ako vykročiť na cestu, ktorá potrvá až do smrti alebo do druhého Ježišovho príchodu.

Cesta a cieľ

Aký je dôvod našej nádeje? Na čom naša nádej stojí a ako sa dá vytrvať, ba dokonca rásť v nádeji až do smrti, možno mučeníckej?

Naša nádej stojí na veľkonočnom tajomstve Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, v ktorom spočíva naša jediná nádej (pozri *KKC* 1681). Lebo „**ak len v tomto živote máme nádej v Kristovi, sme najúbohejší zo všetkých ľudí**“ (*I Kor* 15, 19).

Nádej ako čnosť môže rásť a pomáhať len vtedy, ak je neustále živovaná vierou. Kristovo veľkonočné tajomstvo – jeho utrpenie, smrť a zmŕtvychvstanie – má byť dennodenne predmetom našej modlitby, aby sme si v srdci i myslí neustále pripomínali, kto sme a kam smerujeme. Možno aj preto pripájajú mnohí z nás k svojim každodenným modlitbám Vyznanie viery.

John Eldredge v jednej svojej knihe hovorí, že sa takmer každé ráno prebúdzam, akoby bol pohanom. A musí si opakovane pripomínať, že už nie je pohan, že predsa pozná Ježiša, že mu verí a že ho miluje. Tak je to aj s nami.

Ježiš nám pre všetky tie situácie, keď nás zmáha únava, temnota, zlá nálada, sklamanie... ponúka prostriedky na upevňovanie nádeje, ale tiež ukazuje, kde všade sa môže naša nádej prejavovať, upevňovať, rásť. Veľmi dobre je to zhrnuté v *Katechizme* v článku 1820. Vypočujme si ho a potom si ho rozoberieme.

„*Blahoslavenstvá povznášajú* našu nádej k nebu ako k novej zaslúbenej zemi; **vyznačujú** nádeji cestu cez skúšky, ktoré očakávajú Ježišových učeníkov. Ale pre zásluhy Ježiša Krista a jeho umučenia nás Boh **uchováva** v ‚nádeji‘, ktorá ‚nezahanbuje‘“ (*Rim* 5, 5). Nádej je **bezpečná a pevná, kotva duše**, ktorá preniká až tam, ‚kam za nás ako predchodca vošiel Ježiš‘ (*Hebr* 6, 19-20). Je aj **zbraňou**, ktorá nás chráni v boji o spásu: ‚Oblečme si pancier viery a lásky a prilbu nádeje na spásu‘ (*I Sol* 5, 8). Zabezpečuje nám **radosť ešte aj v skúške**: ‚V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví‘ (*Rim* 12, 12). **Nádej sa prejavuje a živí** modlitbou, celkom osobitne modlitbou Otče náš, ktorá je súhrnom všetkého, po čom nádej vzbudzuje v nás túžbu“ (*KKC* 1820, bold pridaný).

Čo nám teda Boh ponúka? Ako prvé sú *blahoslavenstvá*. Ich kontrastné vyjadrenia nám majú pomôcť vidieť svetlo v temných chvíľach chudoby, plaču, bezmocnosti, prenasledovania... Slovanami *Katechizmu* „vyznačujú nádeji cestu cez skúšky“. Viac o nich bude v nasledujúcej katechéze.

Ďalej sú nám k dispozícii *zásluhy Ježiša Krista* – tie nás uchovávať v nádeji.

Nasleduje nádej ako *bezpečná a pevná kotva duše* – je ňou Ježiš, ktorý vošiel do neba a tam, v ňom je ukotvená naša nádej, aby sme ani v ťažkostiach nestratili zo zreteľa cieľ, aby nás nepriaznivé okolnosti nevzdialili z cesty.

Nádej je aj *zbraňou*. Nie na útok, ale na obranu. *Katechizmus* hovorí o brnení (pancieri) a prilbe. Naznačuje tak, kde v nádeji prebieha hlavný zápas. Pancier chráni srdce, ktoré je v biblickej kultúre centrom ľudskej vôle. Prilba zase hlavu, centrum myslenia.

Nádej nám dáva *radosť*. Radosť v Pánovi, o ktorej svätý Pavol hovorí, že má neustále byť v našom srdci (*Flp* 4, 4). Takú radosť môžeme prežívať aj v čase plaču a náreku, čo je síce paradox, no ak sa pozrieme na všetky ťažké situácie vo viere, že Boh je s nami, v nádeji, že nás nenechá v tme a nešťastí, tak sa tá radosť v Pánovi kdesi vo vnútri objaví...

Nádej sa *prejavuje a živí modlitbou*, lebo práve tá pozdvihuje naše srdce, ale aj myseľ k Bohu. Zúfalstvo Bohu neverí, nádej v tej istej situácii nás k Bohu obracia. Možno s výčitkami, možno s nárekom, ale vždy s dôverou, že on sa postará...

Zameraní na cieľ

„Môžeme dúfať v nebeskú slávu, ktorú Boh prisľúbil tým, čo ho milujú a plnia jeho vôľu,“ hovorí *Katechizmus* v ďalšom článku. Každý z nás má vo všetkých situáciách dúfať, že s Božou milosťou „vytrvá do konca“ (*Mt* 10, 22) a dosiahne nebeskú blaženosť ako večnú odplatu od Boha za dobré skutky vykonané s Kristovou milosťou. V nádeji sa Cirkev modlí, „aby boli všetci ľudia spasení“ (*1 Tim* 2, 4), a vrúcne túži po spojení s Kristom, svojím ženíchom, v nebeskej sláve. (*KKC* 1821)

Pripomínajú to aj biblické čítania Druhej pôstnej nedele. „Pozri na nebo,“ hovorí Boh Abramovi (prvé čítanie), aby mu pripomenul cieľ jeho životného putovania. A pokračuje: „Ja som ťa vyviedol z Uru Chaldecov, aby som ti dal do vlastníctva túto krajinu.“ Abram asi myslí na krajinu okolo seba. No pozerá pritom na nebo. O nejakých 1850 rokov neskôr Pavol píše veriacim vo Filipách (druhé čítanie), že „naša vlasť je v nebi“.

Abram možno tak ďaleko nemyslí. Jeho pozornosť je upriamená na to, čo je a nie je okolo neho, na krajinu, ktorú dostal, na potomstvo, ktoré nemá. Preto mu Pán hovorí: „Spočítaj hviezdy, ak môžeš... Také bude tvoje potomstvo.“ Také početné alebo žiarivé, možno aj také nespočítateľné.

Abrahámov príbeh je pre nás uistením, že aj my môžeme „dúfať v nebeskú slávu, ktorú Boh prisľúbil tým, čo ho milujú a plnia jeho vôľu“ (*KKC* 1821), ako ho miloval a plnil jeho vôľu on.

S Pavlom máme nádej, že má zmysel modliť sa s Cirkvou „aby boli všetci ľudia spasení“ (*1 Tim* 2, 4). Dokonca aj tí, pre ktorých dnes „bohom je brucho a hanba je slávou“. Lebo Kristus „mocou, ktorou si môže podmaniť všetko,“ môže pretvoriť aj nás, aj ich.

„Každý z nás má vo všetkých situáciách dúfať, že s Božou milosťou vytrvá do konca“ (*KKC* 1821), hovorí *Katechizmus*. Aj preto vždy na Druhú pôstnu nedeľu počúvame v evanjeliu o tom, ako Ježiš vyviedol Petra, Jána a Jakuba na vrch a tam sa pred nimi premenil. Tam mali videnie nebeskej slávy. A tam počuli hlas: „Toto je môj vyvolený Syn, počúvajte ho!“ Ježiš upriamil ich pozornosť na cieľ, aby ustáli to, čo čoskoro nasledovalo – jeho umučenie a smrť na kríži.

Aplikácia

Aký je teda dôvod našej nádeje? Je to Kristus, ktorý otvoril nebo, našu skutočnú vlasť. Takže už nemusíme len stáť a s otvorenými ústami na nebo pozerieť. Kristus „mocou, ktorou si môže podmaniť všetko, pretvorí naše úbohé telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“.

Ako vytrvať a rásť v nádeji? Pavol spomína pancier a prilbu, ktoré chránia našu vôľu a rozum. Otcov hlas na vrchu premenenia zase hovorí o počúvaní: „Toto je môj vyvolený Syn, počúvajte ho!“ Počúvať a chrániť :-)

Počas týždňa uvažujte nad starozákonnými rozprávami *2 Mach* 7 a *1 Kr* 19, 1 – 18. Je to náročné čítanie. Príbeh machabejskej matky a jej synov je drsný. Vlastne, ak sa sústredíme na to, čo si vytrpeli, nedá sa siedma kapitola Druhej knihy Machabejcov čítať. Nerobte to. Pri čítaní sa skôr sústreďte na nádej, ktorá im pomohla vytrvať do konca. Možno vám pomôžu nasledovné otázky:

Čo bolo pancierom, ktorý chránil ich srdcia (vôľu)? A čo prilbou, chrániacou ich myseľ pred propagandistickými rečami? Komu patril hlas, ktorému načúvali? A pred kým, naopak, svoj sluch zatvorili?

Ťažké čítanie je aj druhý príbeh. V osemnástej kapitole Prvej knihy kráľov to ešte vyzeralo na Eliášov triumf. To je tá slávna obeta na Karmeli, keď sa národ na vlastné oči presvedčil, že nie Bál, ale Pán je jediný Boh. Rozvášnený dav sa v ten deň rýchlo a rázne vysporiadal so všetkými Bálovými prorokmi, ktorých chytili. No krátko nato sa opäť rozbehla mašinéria krvavej kráľovnej Jezabel a Eliáš je opäť na úteku. Ani sa nedivíme, že chcel zomrieť.

No kľúčovým posolstvom príbehu nie je depresia, do ktorej prorok upadol. Kde našiel silu vstať a putovať ďalej? Aká je Pánova odpoveď na Eliášov smútok, že zostal sám, posledný z prorokov? (*1 Kr 19, 10*) A kde je to Eliášovo „ďalej“?

Chcete kráčať cestou blahoslavenstiev do našej vlasti, ktorá je v nebi, a v prípade potreby preto aj trpieť? Sformulujte a predneste svoju odpoveď Pánovi ako modlitbu.

Téma budúcej katechézy bude: **Máme nádej, že po smrti prídeme do neba.**

Katechézy o nádeji

Pracovný list / II. Dúfame, že zvládneme všetko – ak treba, aj vyliat' krv pre vieru

Kresťanský zmysel smrti sa stáva zjavným vo svetle veľkonočného tajomstva Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, v ktorom spočíva naša jediná nádej. Kresťan, ktorý umiera v Kristovi Ježišovi, sa vzdiali z tela a býva u Pána. (KKC 1680)

Úloha 1

V katechéze sme si podrobnejšie prebrali článok 1820 z *Katechizmu*. Skúste si doma k vyznačeným slovám napísať, čo si z katechézy k nim pamätáte, prípadne doplňte vlastné poznanie. Alebo si ich aspoň vypíšte, nad ne dajte veľký nadpis NÁDEJ a majte to niekde na očiach:

„**Blahoslavenstvá** povznášajú našu nádej k nebu ako k novej zaslúbenej zemi; vyznačujú nádeji cestu cez skúšky, ktoré očakávajú Ježišových učeníkov. Ale pre **zásluhy Ježiša Krista** a jeho umučenia nás Boh uchováva v „nádeji“, ktorá „nezahanbuje“ (*Rim 5, 5*). Nádej je **bezpečná a pevná ,kotva duše'**, ktorá preniká až tam, „kam za nás ako predchodca vošiel Ježiš“ (*Hebr 6, 19-20*). Je aj **zbraňou**, ktorá nás chráni v boji o spásu: „Oblečme si pancier viery a lásky a prilbu nádeje na spásu“ (*1 Sol 5, 8*). Zabezpečuje nám **radosť** ešte aj v skúške: „V nádeji sa radujte, v súžení buďte trpezliví“ (*Rim 12, 12*). Nádej **sa prejavuje a živí modlitbou**, celkom osobitne modlitbou Otče náš, ktorá je súhrnom všetkého, po čom nádej vzbudzuje v nás túžbu. (KKC 1820)

Úloha 2

Počas týždňa uvažujte nad starozákonnými rozprávami 2 *Mach 7* a 1 *Kr 19, 1 – 18*. Je to náročné čítanie. Príbeh machabejskej matky a jej synov je drsný. Vlastne, ak sa sústredíme na to, čo si vytrpeli, nedá sa siedma kapitola Druhej knihy Machabejcov čítať. Nerobte to. Pri čítaní sa skôr sústreďte na nádej, ktorá im pomohla vytrvať do konca. Možno vám pomôžu nasledovné otázky:

Čo bolo pancierom, ktorý chránil ich srdcia (vôľu)? A čo prilbou, chrániacou ich myseľ pred propagandistickými rečami? Komu patril hlas, ktorému načúvali? A pred kým, naopak, svoj sluch zatvorili?

Ťažké čítanie je aj druhý príbeh. V osemnástej kapitole Prvej knihy kráľov to ešte vyzeralo na Eliášov triumf. To je tá slávna obeta na Karmeli, keď sa národ na vlastné oči presvedčil, že nie Bál, ale Pán je jediný Boh. Rozvášnený dav sa v ten deň rýchlo a rázne vysporiadal so všetkými Bálovými prorokmi, ktorých chytili. No krátko na to sa opäť rozbehla mašinéria krvavej kráľovnej Jezabel a Eliáš je opäť na úteku. Ani sa nedivíme, že chcel zomrieť.

No kľúčovým posolstvom príbehu nie je depresia, do ktorej prorok upadol. Kde našiel silu vstať a putovať ďalej? Aká je Pánova odpoveď na Eliášov smútok, že zostal sám, posledný z prorokov? (*1 Kr 19, 10*) A kde je to Eliášovo „ďalej“?

Chcete kráčať cestou blahoslavenstiev do našej vlasti, ktorá je v nebi, a v prípade potreby preto aj trpieť? Sformulujte a predneste svoju odpoveď Pánovi ako modlitbu.